

Nyhetsbrev från eSam

Nyhetsbrevet vänder sig till eSamverkans-programmets medlemsorganisationer. Det distribueras till dig som ingår i något av våra forum eller har anmält att du vill prenumerera på det och du får gärna sprida det vidare till andra. Nyhetsbrevet kommer ut månadsvis.

Att göra mer tillsammans – tydliga behov i kommande plan

När eSams medlemmar analyserar olika frågor gemensamt, behövs nästan alltid flera olika kompetenser i arbetet, till exempel kommunikatörer, jurister och arkitekter. Den kompetens som behövs i frågor som rör digital utveckling är ofta en mix för att resultatet ska vara både hållbart och användbart. Allt fler av de behov som lyfts i eSam, är tvärfunktionella och ofta ganska komplexa, vilket inte minst kommer att visa sig i eSams kommande plan för nästa verksamhetsår (från 1 juli).

För att lyfta de olika perspektiven i de behov för kommande år som medlemmarna tagit fram, anordnade vi en heldagsworkshop i slutet på mars där representanter från eSams fasta grupper deltog. Syftet var att redan nu undersöka vilka utmaningar som kan finnas i ett genomförande – innan planen för nästa år fastställs i samband med årsmötet. Det blev en mycket spännande dag med diskussioner och bra inspel för det fortsatta arbetet. Nu tar vi med oss resultatet och fortsätter arbetet att ta fram planen som styrgruppen får ta ställning till i juni.

Trevlig läsning,

Fia Ekelöf, kanslichef eSam

I detta nummer

[Digital suveränitet mer aktuellt än någonsin](#)
[ENCCS - en svensk hub för High-Performance Computing](#)
[Skyddade personuppgifter - en livsviktig samverkan](#)
[Kalendarium](#)

Digital suveränitet mer aktuellt än någonsin

Vad innebär digital suveränitet och hur påverkar det myndigheternas digitala transformation? Det var ämnet för ett temamöte som eSam arrangerade i början av april. Frågorna om digital suveränitet och robusthet är komplexa och viktiga för en organisation att förhålla sig till i utvecklingen av digitala tjänster. Intresset hos eSams medlemmar att fördjupa kunskaperna är stort, inte minst givet det aktuella världsläget.

På temamötet berättade **Anna Fors**, tidigare digital strateg på Försäkringskassan, bland annat om hur myndighetens vitbok växte fram, riskerna för inlåsnings effekter samt om osannolika risker som ändå inträffar. **André Catry** som är författare och senior rådgivare inom IT-/informationssäkerhet och cyberrisker, beskrev bland annat utmaningarna för Sveriges cyberförsvar och vilka sårbarheter vi ser idag. Det finns skrämmande aktuella exempel att lära sig av från Rysslands pågående invasion av Ukraina.

Temamötet gästades även av **Richard Henriksson**, senior rådgivare inom cybersäkerhet på Utrikesdepartementet. Han beskrev sin syn på hur vi måste se på säkerhet av kritiska verksamheter som är beroende av infrastruktur utan koppling till territoriella landsgränser. Frågorna om digital suveränitet går på tvärs med vårt tidigare säkerhetstänkande, konstaterade Richard.

eSam kommer fortsätta arbetet för att stärka förståelse och kompetens i dessa frågor så att utvecklingen av digitala verktyg görs med hänsyn till att säkra den digitala suveräniteten.

ENCCS – EuroCC National Competence Centre Sweden

ENCCS är en svensk hub för High-Performance Computing i ett europeiskt nätverk av stordatornoder. **Lilit Axner** är ansvarig för ENCCS och gästade i april eSams arbetsgrupp för AI för att berätta om verksamheten och möjligheterna för akademien och offentliga organisationer att nyttja stora beräkningsresurser.

I eSams uppdrag att samverka i frågan om tillämpning av AI, har vi sett behov av att titta närmare på samnyttjande av resurskrävande infrastruktur, t.ex. för att kunna träna AI-modeller men även för att göra analyser. Riksarkivet har i detta sammanhang delat med sig av sina erfarenheter att nyttja ENCCS´ s tjänster.

ENCCS etablerades 2019 och har finansierats genom såväl EU som Vinnova. Huben erbjuder en omfattande beräkningskapacitet i de totalt sju High-Performance Computing-noder som finns i Europa. Som exempel kan man få tillgång till 95 miljoner GPU-timmar under en 12 månaders period.

En offentlig organisation kan få tillgång till detta genom en ansökan som i normalfallet tar ca två veckor att behandla, tillgången är utan kostnad. ENCCS stöttar myndigheterna med att ta fram en ansökan och i själva ansökningsförfarandet.

Utöver tillgången till beräkningskraft erbjuder ENCCS också utbildningar inom AI och Machine Learning. Det finns ett antal tillgängliga kurser och man arrangerar också utbildningar inom områden där flera organisationer har ett behov. ENCCS kan dessutom stötta en organisation med att ta fram it-lösningar för att t.ex. genomföra analyser på en datamängd.

För mer information om att samarbeta med ENCCS går det bra att kontakta [Lilit Axner](#) direkt. Inom eSam fortsätter dialogen med ENCCS för att utforska hur vi kan lägga upp ett samarbete där vi kan nyttja beräkningskraft. Vi vill också se om det finns områden där eSams medlemmar kan få nytta av en samarrangerad utbildning och hur erbjudandet om utveckling av analysystem kan komma medlemmarna tillgodo.

Skyddade personuppgifter – en trygghet för den som lever under hot

Personer som lever med skyddade personuppgifter är en utsatt grupp i samhället som, i likhet med alla andra, kommer i kontakt med många offentliga aktörer. Genom att eftersträva samsyn och höja kunskapsnivån i hanteringen av uppgifterna, kan vi också göra skillnad på ett mer effektivt sätt för den här gruppen.

eSam har startat en arbetsgrupp med deltagare från flera offentliga aktörer som alla arbetar med uppgifterna i respektive organisation.

- Att vi tillsammans kan identifiera eventuella utvecklingsområden ser jag som en framgång i ett samverkansuppdrag, säger **Camilla Karp**, sektionschef på Skatteverkets sektion för skyddade personuppgifter. Vår målsättning är att

förbättra, förenkla och stärka skyddet för personer som lever med skyddade personuppgifter.

Därför är det viktigt att skyddade personuppgifter hanteras rätt

Cirka 26 000 personer lever med skyddade personuppgifter i Sverige varav ca 20 000 med sekretessmarkering och 6 000 med skyddad folkbokföring. Av dessa är cirka 10 000 barn, på grund av att en eller båda vårdnadshavarna är utsatta för våld eller hot.

Skatteverkets folkbokföring har i uppdrag att upprätthålla ett korrekt register i Folkbokföringsdatabasen. Databasen är offentlig med undantag från personer med skyddade personuppgifter som finns i två nivåer: sekretessmarkering och skyddad folkbokföring. En **sekretessmarkering** innebär att myndigheter har tillgång till uppgifterna men de är markerade med en röd flagga, som indikerar att uppgifterna ska hanteras med största försiktighet.

En **skyddad folkbokföring** ger ett starkare skydd och endast Skatteverket har tillgång till uppgifterna. Myndigheter får begära ut uppgifter efter en särskild prövning. Personen är folkbokförd i den gamla hemkommunen trots att hen har flyttat därifrån, eller i en kommun som hen saknar anknytning till. Den gamla adressen tas bort och hen registreras i sin gamla folkbokföringskommun med en särskild postadress till Skatteverket. Posten går till Skatteverket som har den faktiska adressen manuellt förvarad och vidarebefordrar posten till den skyddade personen. I praktiken innebär det att den verkliga bostadsorten inte framgår av folkbokföringsregistret och därmed inte heller sprids i samhället eller till andra myndigheter.

- Att uppgifterna hanteras med största försiktighet innebär också att personer som lever med skyddade personuppgifter kan känna sig trygg oavsett myndighet, berättar Camilla.

En vägledning som stöd

Arbetsgruppen har nu i uppdrag att uppdatera vägledningen, som ett stöd till offentliga aktörer med Skatteverket som avsändare. Gruppen tar också fram en kommunikationsplan för att budskapen i vägledningen ska nå ut till dem som är berörda.

Camilla Karp vill gärna understryka att den som lever med skyddade personuppgifter har en begränsad livssituation. Sådant som är självklart för de allra flesta kan vara svårt för den här gruppen. Det kan t.ex. vara att ta banklån, teckna abonnemang eller hantera

ärenden som kräver kreditupplysning. Det blir svårt att handla på nätet, det blir besvärligt med posten och begränsar användningen av myndigheters e-tjänster. Att offentliga organisationer samverkar för att göra hanteringen av deras personuppgifter både effektiv och trygg, är därför oerhört viktigt.

Kalendarium

- 2 maj, temamöte Data Act och Data governance Act – samordningsgruppen
- 4 maj, gemensamt seminarium med föreningen Sambruk om molntjänster för kommunal verksamhet
- 10 maj, temamöte Sociala medier, pågående arbete – samordningsgruppen och sakområdesgrupp kommunikation
- 11 maj, expertgrupp säkerhet
- 17 maj, arbetsgruppen för molntjänster
- 18 maj, samordningsgruppen
- 19 maj, Totalförsvaret och cyberjuridik – seminarium med Försvarshögskolan. För grupperna säkerhet och juridik och sakområdesgrupp arkitektur
- 20 maj, temamöte om Kronofogdens hackaton
- 24 maj, expertgrupp juridik, sakområdesgrupp kommunikation, expert- och sakområdesgrupp säkerhet och utvecklingsforum.
- 15 juni, event för medlemmar om resultat från verksamhetsåret

Läs mer på esamverka.se och följ oss på LinkedIn: [eSamverkansprogrammet \(eSam\)](#). Nyhetsbrevet publiceras också på esamverka.se